

Бекітемін
Мектеп директоры м.а
Жумабаева Ж.К.
«31» тамыз 2023

«Ақмола облысының білім басқармасы
Целиноград ауданы бойынша білім бөлімі
«Шалқар ауылының жалпы орта білім беретін
мектебі» КММ

«Жолда жүру ережелері» жоспары
Жалпы білім беретін мектептердің
1 – 8 сыныптарына арналған

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрінің
2022 жылғы 3 тамыздағы
№ 348 бұйрығына
2-қосымша

"Жолда жүру ережелері" оқу курсының мазмұнын 1-4-сыныптарда әрбір сыныпта 6 сағаттан сынып сағаттары есебінен және сабақтан тыс уақытта сынып жетекшілері жылдық жұмыс жоспарында тақырыптары мен мерзімін көрсете отырып, іске асырады.

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрінің
2022 жылғы 3 тамыздағы
№ 348 бұйрығына
3-қосымша

"Жол қозғалысы ережелері" оқу курсы 5-8-сыныптарда сыныптан тыс уақыттарда және сынып сағаты есебінен 10 сағат көлемінде жүргізіледі, сынып журналының жеке бетінде сабақтың тақырыбы мен сабақтың өткізілген күні көрсетіліп жазылады.

**1-8-сыныптарға арналған «Жолда жүру ережелері» оқу пәнінің
күнтізбелік-тақырыптық жоспары**

1-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат саны
1.	қыркүйек	Көше күтпеген оқиғаларға толы.	1
2.	қазан	Жаяу жүргінші өтпелері.	1
3.	желтоқсан	Реттелетін жол қиылыстары. Бағдаршам.	1
4.	наурыз	Автобуспен немесе троллейбуспен сапарға шығу.	1
5.	сәуір	Қай жерде ойнауға болады және қай жерде ойнауға болмайды.	1
6.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		6

1.Көше күтпеген жағдайларға толы.

Біз тұратын қала, кент. Мектеп орналасқан шағынаудандағы негізгі көшелер. Көшеде неліктен қауіпті. Жол қозғалысы ережелерін неліктен білуге және орындауға тиіспіз.

Көше элементтері: жүргін бөлік, тротуар. Жаяу жүргіншілер қоршаулары.

Көшедегі қауіпсіздік. Тротуарда қалай дұрыс жүру, жүргін бөлікті қалай дұрыс кесіп жүріп өту керек.

Мектепке және үйге неғұрлым қауіпсіз жол. Нақты бағдарды талдау.

Бірі екіншісіне көмектеседі (көшені өзің кесіп жүріп өте алмасаң – ересек адамнан көмек сұра).

Көшедегі тәртіп – қауіпсіз қозғалыс кепілі. Мұқият және абай бол!

2.Жүргіншілер өтпелері.

Жолды қай жерде кесіп жүріп өтуге болады.

Реттелмейтін жүргінші өтпесі, оның белгілері (жол белгілері, жолға салынған таңбалар).

Екі жақты қозғалыс жолы. Егер жүргін бөлікті кесіп жүріп өтуге үлгермесең не істеу керек. Жүргін бөліктің ортасында тұрған жүргіншінің өзін-өзі ұстауы.

Бір жақты қозғалыс жолы. Қозғалысы бір жақты жолды кесіп жүріп өту ережелері.

3.Реттелетін көше қиылыстары. Бағдаршам.

Бағдаршам не үшін қажет?

Бағдаршам белгілері: қызыл, сары, жасыл. 3-секциялы бағдаршам қалай жұмыс істейді.

Бағдаршамы бар көше қиылысында жолды қалай кесіп жүріп өту керек.

Жүргінші бағдаршамы және оның белгілері. Дыбыстағыш қондырғысы бар жүргінші бағдаршамы.

4.Автобустажәне троллейбуста жүру.

Қандай көлік құралдарын бағдарлық деп атайды?

Қала бағдарлық көлігі: автобустар, троллейбустар, трамвайлар, бағдарлық таксилер.

Автобустың және троллейбустың аялдамасы, олардың белгіленулері. Аялдамаға қалай дұрыс өтуге болады. Аялдамада өзін-өзі ұстау ережелері.

Автобус және троллейбус жолаушыларына арналған көлікке кіреркездегі, салон ішіндегі және шығар кездегі ережелер.

Автобустан немесе троллейбустан түскен кезде жүргін бөлікті кесіп жүріп өту ережелері.

5.Қай жерде ойнауға болады және қайжерде ойнауға болмайды.

Жолдың жүргін бөлігінің жанында, жолжұмыстары жүріп жатқан жерлерде, көлікте ойнаудың қауіптілігі.

Ойнауға және өздігінен жүретін құралдарда жүругежәнет.б.арналғанжерлер.

Егер доп жолдың жүргін бөлігінедомалапкетсе не істеукерек.

6. Қорытынды сабақ.

ЖЖЕ туралыдиафильмдер, бейнефильмдер, слайдтар көру.

Қорытындышығару (тестілеу)

2-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптыңатауы	Сағат саны
1.	қыркүйек	Оқушылардың көшеде және жолда өзін-өздері ұстау ережелері.	1
2.	қазан	Реттелмейтін көше қиылыстары.	1
3.	желтоқсан	Реттеуші және оның белгілері.	1
4.	наурыз	Трамвайда және көліктің басқа да түрлерінде сапарға шығу.	1
5.	сәуір	Мектепке жол (Сенің күнделікті бағытын.)	1
6.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
		Барлығы:	6

1.Оқушылардың көшеде және жолда өзін-өздері ұстау ережелері.

Көшеде неліктен қауіпті. Үлкен қала көшелеріндегі қозғалыстың қиындығы.

Жол қозғалысы ережелерін сақтау – жүргіншілер қауіпсіздігінің кепілі.

Көшелер мен жолдарда өзін-өзі қауіпсіз ұстау ережелерін қайталау.

Қалада (кентте, ауданда) балалар мен болатын жол-көлік оқиғаларының жолполициясының мәліметтері бойынша мысалдары.

2.Реттелмейтін көше қиылыстары.

Көше қиылыстарының түрлері.

Жүргізушілер беретін сақтандыру белгілері.

Реттелмейтін көше қиылысы. Реттелмейтін көше қиылысындағы жүргінші өтпелерінің белгіленуі. Реттелмейтін көше қиылыстарынан жүріп өту ережелері. Егер жүргінші өтпесі белгіленбеген болса, жолдың үстін қайжерде қалай кесіп жүріп өтуге болады.

9.

3.Реттеуші және оның белгілері.

Реттеушіге алатаяқ пен ысқырық неге қажет?

Реттеушінің белгілері. Жүргіншілердің осы белгілер бойынша іс-әрекеттері.

Реттеуші белгілерінің бағдаршам белгілерінен артықшылықтары.

4.Трамвайда және көліктің басқа да түрлерінде жүру.

Трамвай жолаушыларына арналған аялдамаларда тұрған, кіру кезіндегі, вагон ішіндегі және одан түскен кездегі ережелер.

Жүргін бөлікті аялдамаға жақын қозғалыс кезінде және трамвайдан түскен кезде кесіп жүріп өту ережелері.

Бағдарлық таксиді және жеңіл автомобильді пайдалану ережелері.

5. Мектепке жол. (Сенің күнделікті бағдарың).

Мектеп шағын ауданы. Мектеп шағын ауданындағы көлік.

Мектеп шағын ауданындағы неғұрлым қауіпті жол қиылыстары.

Мектеп оқушысының жол бағдарында 1-ші сыныпқа қарағанда не өзгерді.

Мектеп, үй, кинотеатр, дүкен және т.с.с. жолындағы қауіпсіз жолдарды талдау.

6. Қорытынды сабақ.

Ойындар, викториналар және т.с.с өткізу.Жол қозғалысы ережелері.

Қорытынды шығару (тестілеу).

3-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат са- ны
1.	қыркүйек	Оқушылардың көшеде және жолда өзін-өздері ұстау ережелері.	1
2.	қазан	Қай жерден кесіп жүріп өтуге болады.	1
3.	желтоқсан	Жол жүру белгілері және жолға салынған таңбалары.	1
4.	наурыз	Жарақаттанғанда алғашқы медициналық көмек.	1
5.	сәуір	Сен – велосипедшісің.	1
6.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
		Барлығы:	6

1.Оқушылардың көшеде және жолда өзін-өздері ұстау ережелері.

Жолдағы тәртіп. Жүргіншілердің тротуармен жүрген кездегі міндеттері. Жүргіншіге тротуарда тап болуы мүмкін қауіп.

Өзінді көшеде және достарыңмен, ағаңмен, апаңмен, қарт кісілермен жүргін бөлікті кесіп жүріп өту кезінде қалай дұрыс ұстау керек.

Жүргіншілер мен көлік құралдарының оң жақты қозғалысы.

Көше қиылыстары және олардың түрлері.

Көше және оның құрамдас бөліктері: жүргін бөлік, тротуар туралы әңгіме; олардың мақсаты.

Көше және оның құрамдас бөліктері: жүргін бөлік, жол жиегі, кювет туралы әңгіме.

Жүргіншілер мен велосипедшілердің жолы.

«Үй – мектеп – үй» бағдарын жасап, осы бағдардағы жүргінші үшін барлық қауіпті жерлерді көрсету.

2. Қай жерден кесіп жүріп өтуге болады.

Көзге шалынатын аймақта жүргінші өтпесі немесе көше қиылысы болмаған кезде жүргін бөлікті кесіп жүріп өту ережелері.

Мұндай кесіп жүріп өту кезінде туындайтын қауіпті жағдайлар.

Жүргін бөлігін мұндай кесіп жүріп өту кезінде балалармен болған жол-көлік оқиғалары мысалдары (жол полициясы материалдары бойынша). Олардың туындау себептерінің талдауы.

3. Жол жүру белгілері және жолға салынған таңбалар.

Жол белгілерінің жүргіншілер мен жүргізушілер үшін мәні.

Жол белгілері: «Велосипед жолы», «Велосипедпен жүруге тыйым салынған», Табличкалар.

Жолға салынған таңбалар, оның мақсаттары мен түрлері.

4. Жарақаттанғанда алғашқы медициналық көмек.

Жарақат түрлері: сынықтар, ауыртып алулар, жаралар, жаралап алулар, күйіктер және т.с.с. Қан ағудың түрлері: артериалдық, веноздық, капиллярлық.

5. Сен – велосипедшісің.

Велосипедте велофигуралар элементімен ойындар және жарыстар.

6. Қорытынды сабақ.

Жол қозғалысы ережелері бойынша ойын-жарыс.

Қорытындысын шығару. Үздік оқушыларды марапаттау.

4-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат са- ны
1.	қыркүйек	Біз жол қозғалысы ережелерін білеміз бе?	1
2.	қазан	Оқушылар топтарының колоннадағы қозғалысы.	1
3.	желтоқсан	Жол жағдайларын макетте (пішімде) талқылау. Арнайы авто алаңдағы практикалық сабақтар.	1
4.	наурыз	Теміржол өтпелері.	1

5.	сәуір	Жарақаттанғанда, жаралап алғанда алғашқы медициналық көмек көрсете білуге дағылану.	1
6.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		6

1. Біз жол қозғалысы ережелерін білеміз бе?

Балалармен жол-көлік оқиғаларының себептері: жүргіншілердің жол қозғалысы ережелерін сақтамауы, жолаушылардың көлікте өзін-өздері ұстау ережелерін сақтамауы, көшеде және көлікте және т.б. тәртіпсіздік.

Жол қозғалысы ережелерін бұзған балалардың әрекеттерін талқылау.

2. Оқушылар топтарының колоннадағы қозғалысы.

Оқушылар топтарының тротуарда, жол жиегінде, жүргінші өтпесінде қозғалысының тәртібі.

Оқушылардың колоннамен қозғалысының тәртібі.

Оқушылар топтарын жалпылама пайдаланылымдағы көлікке отырғызу тәртібі.

3. Жол жағдайларын макетте талқылау.

Арнайы автоаландағы практикалық сабақ.

Макетте балалар тап болатын жол жағдайлары қаралады.

Нақтысына ұқсатылған көшелерде әртүрлі жол белгілері, жүргіншілер бейнелері мен ойыншық машиналар қойылады.

Оқушылардың тротуармен және жүргінші өтпелерімен қозғалысы.

Реттеушінің белгілері.

4. Теміржол өтпелері.

Мектеп оқушыларының теміржол маңында өзін-өздері ұстауы.

Олардан жаяу және көлікпен кесіп жүріп өту ережелері.

Күзетілетін және күзетілмейтін теміржол өтпелері.

Поездарды (электропоездарды) пайдалану кезіндегі шарттар.

5. Жарақаттанғанда, жаралап алғанда алғашқы медициналық көмек көрсете білуге дағылану.

Бас, көкірек қуысы, шынтақ, тізе, аяқ-табан немесе білек-қар буындары жарақаттанғанда орап-таңу түрлері және техникасы.

6. Қорытынды сабақ.

Қорытынды шығару (тестілеу)

5-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағатсан ы
1.	қыркүйек	Біздің қала (ауыл), аудан.	1
2.	қазан	Жолға таңба салудың мақсаты.	1
3.	қараша	Қосымша секциялары бар бағдаршамның белгілері.	1
4.	желтоқсан	Реттеушісінің белгілері.	1
5.	қаңтар	Жол белгілері және олардың мақсаты.	1

6.	ақпан	Жүргізуші еңбегінің ерекшеліктері және оның негізгі міндеттері.Заманауи көлік – жоғары қауіптілік аймақ.Қоғамдық көлік.	1
7.	наурыз	Ауа-райы жағдайларының жол қозғалысы қауіпсіздігіне әсер.	1
8.	сәуір	Велосипедпен жүру.	1
9.	сәуір	Жараланған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері. Қол-аяқ шығып, сынғанда алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.	1
10.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
Барлығы:			10

1. Біздің қала (кент), аудан.

Біз тұратын қала (кент). Қаладағы (кенттегі) көлік және жүргіншілер қозғалысы неғұрлым үдемелі көшелер. Мектеп шағын ауданы туралы, оның көлік қатынасы таралы әңгіме.

2.Жолға таңба салудың мақсаты.

Жол таңбаларының мақсаты және оның көлік құралдары мен жүргіншілердің қозғалысын реттеудегі рөлі.

Көлденеңінен және тігінен салынған таңбалар.

3.Қосымша секциялары бар бағдаршамның белгілері.

Бір және екі қосымша секциялары бар үш секциялы бағдаршамдар.

Бағдаршамдардың осы үлгісі белгілерінің мәні.

Бір және екі қосымша секциялары бар үш секциялы бағдаршамдар пайдаланылатын көше қиылысы макетінде жол жағдайларын талқылау.

4.Реттеушінің белгілері.

Реттеушінің денесі мен қимылдарының орналасуы, олардың мәні.

Реттеушінің қимылдарын білуді бекітуге арналған практикалық сабақ.

5. Жол белгілері және олардың мақсаты.

Жол белгілерінің 7 тобы: ескерту, басымдылық, тыйым салатын, алдын-ала жазылатын, ақпараттық-көрсеткіштік, сервис,қосымша ақпарат (табличкалар).

Жол белгілерінің мақсаттары.

Жол белгілерінің орнатылатын жерлері.

6. Жүргізуші еңбегінің ерекшеліктері және оның негізгі міндеттері.

Заманауи көлік – жоғары қауіптілік аймағы.

Қоғамдық көлік.

Жүргізуші еңбегінің психофизиологиясына әсер ететін факторлар.

Жүргізуші еңбегінің қиындығы неде?

Автомобильдің, автобустың қозғалысы кезінде жүргізушіні неліктен әңгімемен алаңдатуға болмайды?

Заманауи көлік түрлерінің қысқаша сипаттамалары.

Жүргізушілер кінәсінен болатын ЖКО: қозғалыс жымдамдығын көтеру, жүргінші өтпелерін жүріп өту, қоғамдық көлік аялдамалары, басып озу ережелерін бұзу, көлікті алкогольді мас немесе есірткіге елту күйінде басқару.

Қоғамдық көлікті пайдаланған кезде өзін-өзі қауіпсіз ұстаудың негізгі ережелері

Жолаушыға көлікке отыру, одан түсу кезінде, қозғалыс кезінде және апатты жағдайларда төнетін қауіптер.

Жол-көлік оқиғалары, олардың туындау себептері және мүмкін болатын салдарлары.

7. Ауа-райы жағдайларының жол қозғалысы қауіпсіздігіне әсері.

Қысқа жарық күн.

Мүмкін көз шағылыстырар жарқыраған күн.

Температураның құбылуы. Суықтық. Жылымық.

Жауын, қар, тұман.

Жауынды күні тағы қандай қосымша қиындықтарды ескеру керек.

8. Велосипедте жүру.

Шығар алдында велосипедті қарап алу. Велосипедті жарақтап алу.

Жабық алаңда мұғалімнің немесе үйірме жетекшісінің қадағалауымен оқу-жаттығу жүруі.

Велосипед қозғалысына арналған жерлер.

Жол үстіндегі қозғалыс кезінде велосипедті басқару құқығына қойылатын жас шегі.

Велосипедшілермен болатын жол-көлік оқиғалары және олардан сақтандыру шаралары.

9. Жарақаттанған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.

Аяқ-қол шығып, сынғанда алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.

Жараның асқындап кетуінің алдын алу.

Басты және кеудені зарарсыздандырылған таңғышпен (бинтті, орамал сияқты үшбұрышты, қолда барымен) орап тастау.

Бекітетін таңғышты, таңғыш тақтаны не сымды, қолда барын орап таңу ережелері.

Зардап шеккендерді эвакуациялау.

Зардап шеккендерді зембілсіз алып жүру тәсілдері.22.

10. Қорытынды сабақ.

Тестілеу.

6-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат саны
1.	қыркүйек	Жол жүру ережелері (қайталау).	1
2.	қазан	Көлік құралдарының қозғалысы. Көлік құралдарының аялдау жолы.	1
3.	қараша	Нөмір, айырым белгілерінің және көлік құралдарындағы жазбалардың мақсаты.	1
4.	желтоқсан	Оқушылардың жол-көлік оқиғасы (ЖКО) кезінде өзін-өздері ұстауы.	1
5.	қаңтар	Әртүрлі жарақаттар алу кезіндегі алғашқы медициналық көмек көрсету.	1
6.	ақпан	Жол қозғалысы қауіпсіздігі.	1
7.	наурыз	Жол қозғалысына қатысушылардың құқықтары, міндеттері және жауапкершілігі.	1
8.	сәуір	Жүргіншілерге арналған жол қозғалысы ережелері. Жол "қақпандары".	1
9.	сәуір	Жол-көлік оқиғаларына әкеліп соғатын жол жағдайларын зерделеу.	1
10.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
		Барлығы:	10

1. Жол қозғалысы ережелері (қайталау).

Жүргіншілердің көшелердегі және жолдардағы қозғалысы ережелерін қайталау, бағдарлық көлік құралдарын (автобус, троллейбус, трамвай, бағдарлық такси) пайдалану.

2. Көлік құралдарының қозғалысы. Көлік құралдарының аялдау жолы.

Көлік құралдары қозғалысының жылдамдығы. Жылдамдықты шектеу.

Жүргізуші автомобилін елді мекенде, халықаралық жолдарда қандай жылдамдықпен жүргізуге тиіс?

Автомобильдердің арасындағы қашықтық деген не?

Қозғалыстың басталуы және көлік құралдарының қозғалыс кезіндегі орналасуы. Қозғалыс бағытын өзгерту.

Автомобильдер мен мотоциклдердегі жарықтандырғыш аспаптар. Жарықтандырғыш аспаптарды қолдану ережелері.

Көлік құралын тоқтатуға қажетті уақыт.

Аялдау жолы. Аялдау жолының есебі.

Аялдау жолына әсер ететін факторлар.

3. Нөмір, айырым белгілерінің және көлік құралдарындағы жазбалардың мақсаты.

Нөмір, айырым белгілері және көлік құралдарындағы жазбалар және олардың мақсаты.

Нөмір белгілерінің орнатылатын жерлері.

Автопоезға, қолмен басқарылатын автомобильге, оқу-жатығу автомобиліне айырым белгілері.

Көлік құралын иілмелі сүйретпемен тартып жүргізген кезде тарту тросының таңбалануы.

Айырым белгілерінің жүргіншілер үшін мәні. Сүйретіп келе жатқан көлік құралының қозғалысы кезіндегі жүргіншілердің сақтық шаралары.

4. Оқушылардың жол-көлік оқиғасы (ЖКО) кезінде өзін-өздері ұстауы.

Жол-көлік оқиғасына қатысқандар мен оны көрушілердің өзін-өздері ұстауы.

«Жедел жәрдем» шақыру. Алғашқы дәрігерге дейінгі көмек көрсету мүмкіндігі. Алғашқы медициналық көмек көрсету кезіндегі іс-әрекеттер тізбегі.

5. Өрт түрлі жарақаттар алу кезіндегі алғашқы медициналық көмек көрсету.

Жараларды өңдеу тәсілдері. Асептик және антисептик шаралары.

Жарақаттанған кезде ауруды бәсеңдету тәсілдері.

Басты ауыртып алған және омыртқа зақымданған кездегі алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.

Жараланған кездегі алғашқы медициналық көмек.

Жаралардың асқынып кетпеуінің алдын алу.

Таңу және орап, байлау түсініктері.

Бас пен кеудеге, іш пен аяқ-қолға және бұт аралығына зарарсыздандырылған таңғыш салу ережелері.

Клиникалық өлім туралы түсінік.

Өкпенің тыныс алуының бұзылуы. Белгілері. Алғашқы көмек.

Жүректің тоқтауы. Белгілері. Алғашқы көмек.

Жүрекке сыртқы массаж жасау техникасы.

Қолдан демалдыру. «Ауыздан ауызға» қолдан демалдыра және жүрекке жабық (тікелей емес) массаж жасай білу дағдылары.

6. Жол қозғалысы қауіпсіздігі.

Жол қозғалысы қауіпсіздігі не нәрсеге байланысты?

Жол қозғалысы қауіпсіздігінің сақталуын қадағалайтын кім?

Жол полициясы қызметкерлерінен басқа көшелер мен жолдардағы тәртіпті тағы кім қадағалайды?

Жол қозғалысы ережелерін бұзған велосипед жүргізушілері мен жүргіншілерге қандай шаралар қолданылады?

Егер мектеп оқушысы ЖҚЕ бұзса, онда бұл үшін қандай жағдайларда ата-анасын жауапкершілікке тарта алады?

7. Жол қозғалысына қатысушылардың құқықтары, міндеттері және жауапкершілігі.

Жол қозғалысы ережелерін қатаң сақтау – қауіпсіздік кепілі.

Жол белгілерін бұзатын адамды қалай жазалауға болады.

Егер бұл орайда адам қаза тапса, ЖКО-ға кінәлі қандай жауапкершілік жүктейді.

8. Жүргіншілерге арналған жол қозғалысы ережелері.
Жол “қақпандары”.

Жүргінші тротуармен қозғалыс кезінде қайжағын ұстануға тиіс?

Жүргіншілерге велосипед жолымен қозғалуға рұқсат берілеме?

«Автоарна» белгісімен таңбаланған жолда жүргіншіге қозғалуға рұқсат берілеме?

Жүргінші жолды кесіп жүріп өте отырып, қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін қандай ережені орындауға тиіс?

Жүргіншіге көшені (жолды) егер жүргінші өтпесі жоқ болса, кесіп жүріп өтуге рұқсат берілеме?

Жол бойында өсіптүрған бұта несімен қауіпті?

Жүргінші тоқтап тұрған екі автомобильдің арасынан жолды кесіп жүріп өтуді бастағанда қандай сақтық шараларын қабылдауға тиіс?

Автобустан түсісімен жолды қалай қауіпсіз кесіп жүріп өтуге болады?

Егер жүргін бөлікте машина көрінбесе, жолды қалайша дұрыс және қауіпсіз кесіпжүріп өтуге болады?

Жолдақандай «тұрмыстық» дағдылар қауіпті?

Егер жолды кесіп жүріп өтіп бара жатқаныңда қандай да бір затыңды түсіріп алсаң не істеу керек?

9. Жол-көлік оқиғаларына әкеліп соғатын жол жағдайларын зерделеу.

Қала (кент) бойынша экскурсия.

Көлік пен жүргіншінің қозғалысын, жолполициясының жұмысын бақылау.

10. Қорытынды сабақ.

7-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат са- ны
1.	қыркүйек	Автомобиль көлігінің республика экономикасындағы рөлі.	1
2.	қазан	Көлік құралдарын пайдалану ережелері.	1
3.	қараша	Көлік құралдарының аялдамасы және тұрағы.	1
4.	желтоқсан	Интервал және арақашықтық. Қозғалыс жылдамдығы.	1
5.	қаңтар	Қозғалыс жолағы. Басып озу.	1
6.	ақпан	Жүргізушілердің жұмысқа қабілеттілігі және олардың сенімділігі.	1
7.	наурыз	Автомобильдегі медициналық қобдиша.	1
8.	сәуір	Теміржол өтпелерінен жүріп өту. Қала сыртындағы жолдарда.	1
9.	сәуір	Велосипедшілер, мопедшілердің қозғалысының ережелері. Велосипедтерде, мотоциклдерде және мотороллерлерде жолаушылар мен жүкті тасымалы ережелері.	1

10.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
		Барлығы:	10

1. Автомобиль көлігінің республика экономикасындағы рөлі.

Автомобиль паркінің және жүк-жолаушы тасымалы көлемінің өсімі.

Автомобиль жолдары қашықтығының артуы.

Үдемелі жолқозғалысы жағдайларында көлік және жүргіншілер қозғалысын ұйымдастыру.

2. Көлік құралдарын пайдалану ережелері.

Көлік құралдарының түрлері және олардың мақсаты.

Жалпылама пайдаланылымдағы көлікқұралдары. Жалпылама пайдаланылымдағы көлікқұралдарын пайдалану ережелері.

Жолаушыларды отырғызу және шығару ережелері.

Жүк және жеңіл автомобиль мен тасымалдау кезіндегі балалардың өзін-өздері ұстау ережелері.

Қозғалыс кезінде жолаушыларға бағдарлық көлікқұралы жүргізушісін басқарудан назарын аударуға рұқсат етілеме?

Қоғамдық көлік жолаушыларының қозғалыс кезінде түрегеліп тұруларына рұқсат етіле ме?

Қандай жағдайда жолаушыларды жолдың жүргін бөлігі жағынан мінгізіп, түсіруге рұқсат беріледі?

3. Көлік құралдарының аялдамасы және тұрағы.

«Аялдама» және «тұрақ» терминдерінің түсінігі.

Көліктің аялдамасы мен тұрағына қайжерде рұқсат беріледі.

Автомобильдер жолдың жүргін бөлігінде қайжерге қойылады.

Ұзақ аялдамаға қайжерде рұқсат берілген.

Қандай жағдайларда көліктің аялдамасы мен тұрағына тыйым салынады.

4. Интервалжәнеарақашықтық. Қозғалыс жылдамдығы.

«Интервал» және «арақашықтық» терминдерінің түсінігі.

Жүргіншінің қауіпсіз арақашықтықты таңдауы.

Автомобильді жолдың тайғақ жағдайында басқару. Кенеттен тежеу.

Жылдамдықты арттыру ЖКО-ға әкеліпсоғады.

Жол-көлік оқиғаларының мысалдары.

5. Қозғалыс жолағы. Басыпозу.

«Қозғалысжолағы», «басыпозу», «маневр» терминдерінің түсінігі.

Қозғалысжолағынауыстыру.

Қозғалыстың қарсы жолағына шығып кету.

Сенімдіболмасаң – басыпозба!

Қозғалыстың қарсы жолағына шығыпкетудіңқырыауырзардапты ЖКО-мен аяқталуы мүмкін.

Жол-көлік оқиғаларының мысалдары.

6. Жүргізушілердің жұмысқа қабілеттілігіжәнеолардыңсенімділігі.

Жүргіншілердің шаршауы және олардың сенімділігі.

Шаршағандық автомобиль жүргізушісінің мұқияттылығына және реакциясына әсерете ме?

Алкоголь және оның қозғалыс қауіпсіздігіне әсері.

Жүргізушінің денсаулығы. Сырқаттықжай-күй (созылмалы аурудың асқынуы, психикалық күйзеліс). Руль ұстап отырып ұйықтау.

Есірткі және дәрі-дәрмектік заттар тұтыну. Шылым шегуге қарсы күрес.

7. Автомобильдегі медициналық қобдиша.

Автомобильдің дәрі-дәрмектік қобдишасындағы калий перманганаты (марганцовка) қандай мақсаттарға пайдаланылады?

Автомобильдің дәрі-дәрмектік қобдишасындағы йод қандай мақсаттарға арналған?

Қандай дәрі-дәрмектер ауруды баяулататын болып табылады?

Автомобильдің дәрі-дәрмектік қобдишасындағы аммиактың 10% су ерітіндісі (нашатырспирті) не нәрсеге арналған?

Егер жолаушының ыстықтығы 39 градустан жоғары көтеріліп кетсе, оған қалай көмектесуге болады?

Автомобильдің дәрі-дәрмектік қобдишасындағы энтеродез немесе белсендендірілген көмір қандай жағдайларда қолданылады?

Жүйкеге күш түскен жағдайда автомобильдің дәрі-дәрмектік қобдишасындағы қандай дәріні қолдану керек?

Адамның біржері сынғанда автомобильдің дәрі-дәрмектік қобдишасындағы қандай дәрілерді ауруды басу үшін қолдануға болады?

Автомобильдің дәрі-дәрмектік қобдишасындағы S-тәріздес түтікше не үшін қажет?

Автомобильдің дәрі-дәрмектік қобдишасындағы эластикалық таңғыш не үшін қажет?

8. Теміржол өтпелерінен жүріп өту. Қала сыртындағы жолдарда.

Велосипедшілердің теміржол өтпелерінен жүріп өту ережелері. Автомобильдің, мотоциклдің (мопедтің) жолаушыларының теміржол өтпесінде аялдауға мәжбүр болған кездегі өзін-өздері ұстау ережелері.

Жүргіншілерге теміржолды қай жерден кесіп жүріп өтуге рұқсат беріледі?

Ауыл көлігі. Тракторлар мен олардың тіркемелері. Өздігінен жүретін ауылшаруашылық машиналары.

Көлік-арба. Мал айдапжүру. Көлік-арба және мал айдау қозғалысына қойылатын қосымша талаптар.

Балалар колоннасын тәуліктің қараңғы уақытында қала сыртындағы жолмен жүргізуге бола ма? Адамдар колоннасы тәуліктің қараңғы уақытында жолмен қозғалып келе жатқанында қалай белгіленуге тиіс?

Жүргіншілер, егер жол жиегімен жүру мүмкін болмаса, елді мекеннен тыс жерде айырма жолағы бар жолдың қайжерімен жүруге тиіс?

Елді мекеннен тыс жерде жолды қай жерден кесіп жүріп өтуге болады? Мотоциклші, егер елді мекеннен тыс жерде мотоциклін қолмен ұстап жүргізіп келе жатса, қай жермен жүруге тиіс?

9.Велосипедшілер мен мопедшілер қозғалысының ережелері.

Велосипедтерде, мотоциклдерде және мотороллерлерде жолаушылар мен жүк тасымалы ережелері.

Қай жастан бастап велосипедпен жалпылама пайдаланымдағы жолға шығуға рұқсат беріледі?

Велосипедпен қай жолақта жүріп өтуге болады?

Жолдың жүргін бөлігінің қандай кеңдігінде велосипедші велосипедінен түспей сол жаққа бұрыла алады?

Егер қатарында велосипед жолы бар болса, велосипедшінің жолдың жүргін бөлігімен жүруіне құқығы бар ма?

Велосипедті басқа велосипедпен немесе мопедпен сүйреп жүруге бола ма?

Мопед жүргізушісіне жүргінші жолдарымен жүруге рұқсат етіле ме?

Қай жастан бастап мопедпен жалпылама пайдаланымдағы жолдармен жүруге рұқсат беріледі?

Қай жастан бастап мотоцикл жүргізуге оқытуға рұқсат беріледі?

Мотоциклде (мотороллерде) жүрген кезде міндетті түрде мотошлемдер пайдалану.

Жолаушылардың екiаяқты мотоциклде (мотороллерде) және арбашасы бар мотоциклдегі қозғалыс кезіндегі өзін-өздері ұстау ережелері.

Жүк таситын мотореллерлерде жолаушыларды тасуға тыйым салынады.

Мотоциклдер мен мотороллерлерде жолаушылар тасымалына салынған басқа да тыйымдар.

Велосипедте жолаушы тасымалына рұқсат етіле ме?

Мотоцикл жүргізушісіне жолаушыны артқы орындықта алып жүруге рұқсат етіле ме?

Жүк мотороллерінің қорабында жолаушы тасымалына рұқсат етіле ме?

Велосипед пен мопедте қандай жүкті тасуға тыйым салынған?

10. Қорытынды сабақ.

Тестілеу.

8-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат са- ны
1.	қыркүйек	Жол қозғалысы ережелерінің шығу тарихы. Жол белгілерінің халықаралық тілі.	1
2.	қазан	Қозғалысты реттеу нысандары.	1
3.	қараша	Жол белгілері.	1
4.	желтоқсан	Жүргіншілер мен велосипедшілердің міндеттері және олардың ЖҚЕ бұзғаны үшін жауапкершіліктері.	1
5.	қаңтар	Ертеңгілікке дайындық, бастауыш сынып оқушылары үшін ЖҚЕ бойынша әңгімелер.	1
6.	ақпан	Көше қиылыстарын, жүргіншілер өтпелерін, қоғамдық көлік аялдамаларын жүріп	1

		өту.	
7.	наурыз	Зардап шегіп, ес-түссіз жатқандарға алғашқы медициналық көмек көрсету.	1
8.	сәуір	Бір жерлері шығып кеткендерге алғашқы медициналық көмек көрсету. Күйген кездегі алғашқы медициналық көмек көрсету.	1
9.	сәуір	Ілінген қозғалтқышы бар велосипед пен мопед.	1
10.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		10

1. Жол қозғалысы ережелерінің шығу тарихы.

Жол белгілерінің халықаралық тілі.

Жол қозғалысы ережелерінің әлемде, Ресейде шығуы туралы тарихи очерк.

В.И. Ленин қол қойған қозғалыс ережелері туралы декрет.

КСРО аумағында қозғалыс ережелері бірегей.

Қазақстан Республикасының Жол қозғалысы ережелері.

Белгілердің халықаралық тілі. Тарихи очерк.

Жол белгілерінің мақсаты.

2. Қозғалысты реттеу нысандары.

Бағдаршам мен реттеушінің белгілері. 3-секциялы бағдаршамның белгілері. Қосымша секциялары бар бағдаршамның белгілері.

Бір секциялы бағдаршамдар. Жүргіншілер бағдаршамдары.

Реттеуші. Реттеушінің дене қалпын ұстауы және жесттері, олардың мәндері.

Реттелетін көшелерді, жолдарды кесіп жүріп өту ережелері.

3. Жол белгілері.

Жол белгілерінің топтары, атаулары мен олардың мақсаттары.

Ескерту, басымдылық, тыйым салатын және алдын ала жазатын белгілер.

Ақпараттық-көрсеткіштік, сервис және қосымша ақпарат белгілері (табличкалар). Олардың мақсаттары.

4. Жүргіншілер мен велосипедшілердің міндеттері және олардың ЖҚЕ бұзғаны үшін жауапкершіліктері.

Жүргіншілер мен велосипедшілердің міндеттері – жол қозғалысы ережелерін сақтау. ЖҚЕ бұзғаны үшін тәртіптік және әкімшілік жауапкершілікке тарту.

5. Ертеңгілікке дайындық, бастауыш сынып оқушылары үшін ЖҚЕ бойынша әңгімелер.

Ертеңгіліктің сценарийін дайындау, бастауыш сынып оқушылары үшін ЖҚЕ бойынша әңгіменің мәтіні.

Сынып оқушылары арасында ЖҚЕ бойынша үздік дайындалған әңгіме байқауын өткізу.

6. Көше қиылыстарын, жүргіншілер өтпелерін, қоғамдық көлік аялдамаларын жүріп өту.

«Көше қиылысы», «жүргінші өтпесі» терминдерінің түсінігі.

Реттелетін және реттелмейтін көше қиылыстарынан жүріп өтудің жалпы ережелері. Көлік құралдарының басымдықтары.

Теңмәнді жолдарды «оң жақтан кедергі» принципі бойынша жүріп өту.

«Басты жол», «Жол бер» жол белгілерінің әрекеттері.

Жүргіншілер өтпелері мен қоғамдық көлік аялдамаларын жүріп өту ережелері.

7.Зардап шегіп, ес-түссіз жатқандарға алғашқы медициналық көмек көрсету.

Клиникалық өлімнің белгілері қандай? Естен айырылғанда не істеу қажет?

Егер зардап шегуші есінен танып жатса, тамыр соғысын қай жерінен анықтауға болады? Егер көмек көрсетуге бір адам ғана қатысса, жансақтауды орындау ережелерін көрсетіңіз? Егер көмек көрсетуге 2 адам қатысса, жансақтауды өткізудің дұрыс ритмін көрсетіңіз?

Егер зардап шегуші талып жатса, оған қалай көмектесуге болады? 35.

8.Бір жерлері шығып кеткендерге алғашқы медициналық көмек көрсету. Күйген кездегі алғашқы медициналық көмек көрсету.

Аяқ-қол шығып кеткен кездегі алғашқы медициналық көмек.

Буындардың шығып кету белгілері қандай?

Жол-көлік оқиғасында жоғарғы сүйек-буындары шығып кеткен зардап шегушіні қандай жағдайда эвакуациялау керек?

Аяқ сүйектері шығып зардап шегушілерді қандай жағдайда эвакуациялау керек? 1 дәрежелі күйікте қалай көмектесуге болады? 1 дәрежелі термиялық күйіктің белгілері қандай?

Егер күйген жерде мөлдір сұйықтыққа толы түйіршіктер пайда болса, ол қандай дәрежедегі күйікке жатады?

Денесінің жекелеген бөліктері сілтілі ерітінділермен күйген зардап шегушіге қалай көмектесуге болады? Денесінің жекелеген бөліктері қышқылдармен күйген зардап шегушіге қалай алғашқы көмек көрсетуге болады?

9. Ілінген қозғалтқышы бар велосипед пен мопед.

Велосипедтер мақсатына қарай қандай түрлерге бөлінеді? Велосипед қандай негізгі бөлшектерден тұрады?

Күш бергіш механизмнің мақсаты қандай және оның әрекетінің принципі қандай? Велосипед жарақтарына не кіреді?

Қай жастан бастап қозғалтқышының жұмыс көлемі кемінде 50 текше метр және ең жоғары конструктивті жылдамдығы 40 км/сағ мотовелосипедті басқарып жүргізуге болады?

Ілінген қозғалтқышы бар велосипед пен мопедтің құрылымы. Техникалық күтімі, пайдалану ережелері. Ілінген қозғалтқышы бар велосипед пен мопедті басқару құқығына қойылатын жас шарты.

Ілінген қозғалтқышы бар велосипед пен мопедті шығарар алдында техникалық жағдайын тексеру. Ақаулары және оларды жою. Велосипедшілердің реттелмейтін көше қиылыстарын кесіп жүріп өту ережелері. Велосипедшілердің жүргіншілер өтпесін кесіп жүріп өту ережелері.

14. Қорытынды сабақ.

Тестілеу.